

Den udkårne

Fayza Oum'Hamed

DREAMLITT

Den udkårne

Den udkårne

Fayza Oum'Hamed

Oversat af: Henrik Keller

Læseeksemplar af 1. udgave 2016

Forlaget DreamLitt

www.dreamlitt.com

De uitverkorene © 2013 af Fayza Oum'Hamad
Oprindeligt udgivet af Ambo | Anthos Uitgevers, Amsterdam

Alle rettigheder forbeholdes. Fotografisk, mekanisk eller anden gengivelse af denne bog eller dele heraf er kun tilladt med forfatterens skriftlige tilladelse ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Den udkårne

Af Fayza Oum'Hamed

Oversat af
Henrik Keller

Forord

“Hvis ingen fortæller sandheden, forandres intet”

Kort efter min bog *Den udkårne* var udkommet, handlede jeg hos min islamiske slagter, en venlig ægyptisk mand. Jeg er kommet der i flere år. Da jeg trådte ind i butikken, kiggede han på mig og spurgte: “Er det ikke dig, der har skrevet den bog?” Det bekræftede jeg, hvorefter han fortalte mig, at han et par dage forinden havde haft besøg af en af de faste kunder, en marokkansk kvinde. Da hun skulle betale, trykkede hun et lille lap papir i hans hånd, hvorpå der stod *Hjælp*. Før han nåede at reagere, var hun atter forsvundet ud af butikken. Næste gang hun kom i butikken, trak slagterens kone hende til side, så hun kunne fortælle, hvad der var galt. Det viste sig, at hendes mand holdt hende fanget og ydmygede hende, ligesom det var sket for mig.

“Det er meget modigt af dig, at du har fortalt din historie,” sagde slagteren rørt, “det er vigtigt, at din bog bliver læst. Der er mange kvinder i samme situation.”

Ja, her i Holland, hvor der er menneskerettigheder, frihed og tryghed, lever hundredvis af kvinder som undertrykte slavinder. Det sker lige omkring os, men ingen ved det, fordi det sker bag hjemmets lukkede døre. Bag de hoveddøre du dagligt cykler forbi. Disse kvinder kan ikke slippe ud. De fleste sidder bogstaveligt talt indespærrede i deres eget hjem. Kvinderne er helt afhængige af deres mand og taler ofte ikke hollandsk, fordi de er hentet hertil som importbrude direkte fra deres oprindelsesland. Hvis de har kontakt med omverdenen, kan eller tør de ikke bede om hjælp. Som regel på grund af skam – en god kvinde adlyder sin mand – eller af

angst for, hvad manden vil gøre, hvis han finder ud af, hun har sladret. Mange kvinder er også bange for at blive udstødt af fællesskabet, eller at deres børn bliver fjernet. Desuden ved de ofte heller ikke, at de kan få hjælp, eller hvor de skal henvende sig. Mange opholder sig illegalt i landet og er bange for, at problemerne bare bliver større, hvis de går til lægen eller politiet.

Det er mit håb, at denne bog vil bidrage til, at dette samfundsproblem bliver taget op. Det første skridt er at fortælle læserne, hvad der sker. Derfor er jeg meget glad for den store opmærksomhed, *Den udkårne* allerede har fået i medierne. Kort før bogen udkom, var der et stort interview i avisen *de Volkskrant*, og dagen før den udkom, var jeg i tv-programmet *Pauw & Witteman* sammen med daværende bolig- og integrationsminister, Eberhard van der Laan, for at fortælle min historie. Jeg var utroligt nervøs, men jeg vidste, hvor vigtigt det var, at problemet via dette tv-program blev tydeliggjort for så mange som muligt. Dagen efter blev jeg interviewet i *Radio 1*, og derefter gik det slag i slag i tidsskrifter og aviser som *Jan*, *Linda*, *Vrij Nederland* og *Trouw*. Det bare fortsatte og fortsatte.

Den udkårne har hvirvlet meget støv op. Også internationalt. Efter brudstykker af min bog blev oversat til arabisk og sat på et arabisk website af en marokkansk mand, der betragtede mig som en helt, fik jeg reaktioner fra flere marokkanske byer. Ja, selv fra Nador, byen hvor jeg og min eksmand stammer fra, og hvor min familie stadig bor. Fordi min historie begyndte der, da jeg blev bortgiftet, var det vigtigt for mig, at diskussionen også kom i gang dér.

Jeg fik også reaktioner fra andre arabiske lande som fx Algeriet, Tunesien, Syrien, Irak og Ægypten. De fleste havde respekt for mit mod til at dele min (og mange andre kvinders) historie med omverdenen, men jeg fik også kritiske reaktioner. Nogle marokkanske mænd og kvinder syntes, at

jeg med min bog gav folk som Geert Wilders og Ayaan Hirsi Ali muligheden for at sætte islam og marokkanere i et dårligt lys. Nogle mente ligefrem, at jøder havde betalt mig for at sværte islams navn.

Det første eksemplar af min bog gav jeg til Eberhard van der Laan, der som minister for integration forsøgte at dæmme op for import af brude. Jeg følte mig meget bæret over, at han støttede mig i mine bestræbelser på at bringe dette emne til debat. Han inviterede med det samme de medvirkende i tv-programmet til at tænke over, hvordan problemet med "skjulte" kvinder skulle løses. En af dem var gynækologen, Ineke van Seumeren, tilknyttet hospitalet *UMC Utrecht*. Hun har igennem 30 år behandlet mange kvinder, som illegalt er blevet hentet til Holland. På baggrund af min bog har hun via gynækologernes forening forsøgt at bevidstgøre sine kolleger om problemets eksistens og finde løsninger til at hjælpe disse kvinder.

Også politikommissær Mariëtte Christophe, som leder et projekt kaldet *Vold i hjemmet*, talte ved præsentationen og berettede om sine erfaringer med indespærrede indvandrerkvinder i Amsterdam. Hun talte også om problemet ved den nationale politikongres i 2009.

Da min bog udkom, var Ahmed Marcouch (PvdA, arbejderpartiet) beskæftiget med at bekæmpe vold i hjemmet i Amsterdam. Han gik hårdt til sagen med en stor kampagne, hvor han involverede mig. Jeg gav ham og Amsterdams borgmester, Job Cohen, et eksemplar af min bog. Marcouch bad mig deltage i en række arrangementer i Slotervaart, en forstad til Amsterdam, for på den måde komme i snak med bl.a. indvandrerkvinder, læger og politifolk. I mellemtiden rejste jeg landet tyndt for at nå ud til så mange mennesker fra alle befolkningslag som muligt. Jeg talte i skoler og på biblioteker. I store byer og små landsbyer. Jeg fortalte min historie på steder, jeg ikke anede fandtes.

Det var meget intensivt, men også noget helt exceptionelt. Jeg husker et arrangement i bydelen Kanaleneilanden i Utrecht. Under mit foredrag var der en del uro. Nogle marokkanske drenge lod mig tydeligt mærke deres foragt. Man talte dårligt om mig i deres omgangskreds. Jeg var ofte ude for, at min historie ikke faldt i god jord hos især marokkanske drenge og unge mænd. Senere den dag undskyldte en af de grove drenge. Han havde fået respekt for det, jeg havde gjort, og han ville for fremtiden forsvare mig, når man i nabolaget talte dårligt om mig. Det var et dejligt øjeblik. Jeg fik næsten gåsehud af glæde.

Oplysning om, hvor man kan få professionel hjælp og støtte, var og er vigtig. Jeg fik anmodninger om hjælp til disse skadede kvinder fra både praktiserende læger, politi, psykologer og psykoterapeuter. De professionelle havde ofte svært ved at hjælpe, da de intet kendte til disse kvinders baggrund og kultur. Det var også svært for de hollandske hjælpere at forstå, hvorfor disse kvinder tøvede så længe med fx at tage skridtet til at forlade deres mand. Jeg har forsøgt at forklare terapeuterne, at en standardbehandling kommer til kort over for disse kvinder på grund af begreber som ære, religion, familieloyalitet, social kontrol, skam og angst. Terapeuterne begyndte at bruge min bog som lærebog og forsøgte at udvikle en anden strategi over for disse kvinder.

Jeg har også talt med kvinder, der var under psykiatrisk behandling. Det var mit indtryk, at det betød meget for dem, idet jeg jo havde været igennem det samme og tumlet med de samme spørgsmål. De følte, at jeg forstod dem bedre end psykiateren.

I mellemtiden blev jeg kontaktet af flere politiske partier. Med min bog som ledetråd forsøgte man at konkretisere allerede foreliggende planer og sætte dem i værk. Eberhard van der Laan ville bruge min fortælling som pensum med henblik på at indprente regler og love på integrationsområdet. Han fokuserede imidlertid især på de betingelser, hvorunder

piger kom til Holland. Øgede alderskrav for importbrude, øgede uddannelseskrav, skærpede krav for tildeling af statsborgerskab. Det var skridt i den rigtige retning, men mindre-årige importbrude, der bringes illegalt til landet og lever bag lås og slå, har ikke gavn af disse tiltag, og det er faktisk dem, det går hårdest ud over.

Jeg ville gerne gøre mere for at forbedre disse kvinders situation. De lever isolerede, men en sjælden gang kommer de ud. Når man er gravid, skal man til jordemoder, som måske kan hjælpe. Også skolelærere kan hjælpe, hvis de fx bemærker, at et barn aldrig hentes eller bringes af moderen. Det kræver imidlertid, at man er opmærksom på de tegn, der kan være på tvungen isolation. På dette punkt er der stadig plads til forbedring.

Jeg har diskuteret det grundigt igennem med byrådsmedlem for GroenLinks, De Grønne i Amsterdam, Marijke Vos: Hvilke skridt kunne man tage for at nå kvinder som mig? Vi fik ideen til de såkaldte *Fayza-breve*. At man på strategiske steder som hos læger, jordemødre, på skoler etc. i Amsterdam skulle placere postkasser, hvori mishandlede kvinder kunne efterlade et nødråb. Forslaget fik megen medieomtale, men er endnu ikke realiseret. I stedet er der kommet en undersøgelse af problemets omfang ud af det. Det er chokerende at læse i denne rapport, at der i Amsterdam lever et par hundrede "skjulte" kvinder i ufrihed, og at de professionelle hjælpere slet ikke er klare over denne problematik's omfang. Af undersøgelsen fremgår det, at kvinderne først og fremmest har behov for en, der vil lægge øre til deres problemer, men det kræver, at de professionelle har blik for de signaler, der kan være på, at kvinder lever i tvungen isolation. Dernæst må man tilbyde hjælp, der er skræddersyet til disse kvinders behov, og samtidig oplyse dem bedre om deres rettigheder og de muligheder, der er for at få hjælp. Det vil også være en fordel, at disse kvinder tilbydes kurser, hvor de kan lære hollandsk.

Mændene bør på kurser lære om ligestilling, og hvordan man omgås kvinder og børn.

Den udkårne har sat gang i en hel masse, hvilket også var meningen. Mest berørt bliver jeg dog af personlige reaktioner fra skæbnefæller. Mennesker, der har været igennem en hård tid, og som har fået noget ud af min bog. Der er ikke kun tale om kvinder. Omeid, en afghansk mand, så mig i tv-programmet *De Wandeling*, Vandringen. Inspireret af min historie fik han styrke til at ændre sig liv. Han skrev dengang til mig:

Fredag den 16. 10. 2009 besluttede jeg mig for at kaste håndklædet i ringen. Jeg var da fyldt 45 år og havde på uretfærdig vis mistet mit job. Jeg havde nærmest mistet tiltroen til andre mennesker. Jeg kunne ikke længere udholde livet og havde planlagt at tage ud i en skov og tage mig af dage. Jeg havde et stykke reb i bagagerummet. Jeg manglede bare at skrive et afskedsbrev, men min hjerne var simpelthen ude af stand til at producere så meget som en sætning.

Jeg sad i flere timer på sofaen med jakke på og stirrede på tv uden overhovedet at følge med i udsendelsen. Da blev "De Wandeling" annonceret, og introen fangede min opmærksomhed. Da udsendelsen startede, var det som at blive vækket af en dyb søvn. Hvert et ord fra Fayza trængte direkte igennem, og pludselig sagde jeg til mig selv: "Hvis Fayza kan, kan jeg også." Fra det øjeblik blev den lille sætning min drivfjeder og mit kampråb.

Det var op ad bakke: Jeg gik i terapi, uddannede mig til tolk og er nu autoriseret tolk. Kort sagt: "Den udkårne" fik mig til at vælge livet og ikke opgive kampen. Jeg er Fayza, forlaget og tv-stationen KRO meget taknemmelig herfor.

Jeg er taknemmelig for, at jeg har haft mulighed for at skrive denne bog, og at den har ført så meget med sig. Jeg er imidlertid også fuldt bevidst om, at problemet med "skjulte kvinder" er hårdnakket og komplekst, og at vi slet ikke er

kommet i mål endnu. Jeg håber, at de relevante parter fortsat vil arbejde positivt sammen for at løse dette problem. Mit hjerte bløder for de kvinder, der i dette øjeblik lever i mørket. Kvinder, der er blevet bortgiftet, bliver undertrykt, mishandlet og behandlet som slaver. Det er umenneskeligt, og det må ophøre. Alle kvinder har ret til at leve i frihed uanset, hvorfra de stammer, hvilken hudfarve eller tro de har. Også de, der har vovet at søge hjælp, må aktivt vejledes og støttes. Jeg har mødt så mange kvinder i *blijf-van-mijn-lijf-huizen*, krisecentre, som endte med at gå tilbage til eksmanden, fordi de simpelthen ikke vidste, hvordan de skulle klare sig alene, uden bolig og penge og samtidig tage sig af deres børn. Det er meget at forlange af et menneske i krise. Så hellere gå tilbage til en situation, hvor du bliver mishandlet, end at leve i frihed. Disse kvinder skal hjælpes af deres omgivelser og af myndighederne.

Jeg klarede det stort set selv, men jeg ønsker brændende, at andre kvinder får bedre hjælp således, at de kan komme til at nyde friheden som jeg.

Fayza Oum'Hamed, *Februar 2013*

Dansk forord

Det var ved et tilfælde, at jeg faldt over Fayza Oum'Hameds bog *De Uitverkorene* på en tur til Amsterdam, men under læsningen blev jeg overbevist om, at det var en bog, som også burde udgives i Danmark. Jeg besluttede mig derfor til at oversætte bogen og kontaktede en bekendt, Thomas Vilhelm fra forlaget DreamLitt, som straks var med på ideen.

Da bogen udkom i Holland, vakte den stor opmærksomhed, og alle ville pludselig høre om Fayza Oum'Hameds grusomme oplevelser. Hun var i stort set alle hollandske medier og blev indbudt af politikere og andre til at komme med ideer til, hvordan man kunne forebygge, at kvinder havnede i samme fortvivlede situation, som hun selv har været i, og hvordan man kunne spotte de kvinder, der havde brug for hjælp. Her spiller pædagoger, lærere, politifolk, socialrådgivere og sundhedspersonale en vigtig rolle.

Myndighederne bad *Verwey-Jonker Instituut* om at kortlægge problemets omfang. Det blev til rapporten: *Liv i tvungen isolation: En eksplorativ undersøgelse af skjulte kvinder i Amsterdam*. Rapporten vakte stor opmærksomhed, da den udkom, og selvom en sådan undersøgelse naturligvis er behæftet med en vis usikkerhed, kom det frem, at omkring 200-300 kvinder i Amsterdam levede i tvungen isolation uden mulighed for at bevæge sig frit. Der er tale om kvinder, der tvinges til at leve i isolation af enten partner, familie eller svigerfamilie. Ofte er der tale om mishandling, trusler og tvangsarbejde, dvs. reelt slavelignende vilkår.

Der er primært tale om kvinder fra Holland, Marokko, Tyrkiet, Surinam, Irak og Somalia. Gruppen deler sig i to. I den ene benyttes kultur, religion og skam som instrument til

undertrykkelsen. Hvis dette ikke er tilstrækkeligt, tages vold i anvendelse. I denne gruppe ses typisk meget unge kvinder, der importeres til Holland med henblik på (tvangs)ægteskab med en mand fra samme etniske gruppe. Ofte kan kvinden ikke sproget og er analfabet. I den anden gruppe er der tale om kvinder, der reelt er spærrede inde bag lås og slå og udsættes for vold. Her spiller etnicitet, tradition og kultur en mindre rolle, og kvinden har ofte selv valgt sin partner. Der kan også være tale om et familiemedlem, typisk en datter, der har en adfærd, som familien ikke kan acceptere.

De importerede, unge kvinder er i en svær situation. De taler ikke sproget og kan ofte hverken læse eller skrive, ligesom de ikke kender deres rettigheder. I nogle tilfælde lever de illegalt i landet, og de er bange for at blive sendt tilbage til oprindelseslandet, at kaste skam over familien, blive udstødt, miste kontakt til evt. børn eller blive udsat for voldelige repressalier, hvis de kontakter myndighederne.

I de tilfælde, hvor kvinderne kommer i kontakt med myndighederne, er der nogle træk, man skal være opmærksom på. Udover blå mærker er det klager over mange legemlige symptomer, hvor der ikke kan findes nogen forklaring. Depression er udbredt, men også selvmordsforsøg forekommer hyppigt. I Holland forsøger unge piger fra Tyrkiet og Surinam selvmord 2,5 gange så hyppigt som piger af hollandsk oprindelse. Rapporten anbefaler, at læger, socialrådgivere etc. taler med kvinden, uden den øvrige familie er til stede.

Der er 800.000 indbyggere i Amsterdam, hvoraf 250 menes at leve i fangenskab. Holland er et land, der traditionelt forbindes med frihed, demokrati og menneskerettigheder. Alligevel lever der her kvinder i fangenskab bag de gadedøre, hollændere hver dag intetanende haster forbi på vej til og fra arbejde. Holland sammenlignes ofte med Danmark, og mon noget lignende finder sted i Danmark? Det er der vist desværre ingen tvivl om, at der gør, men omfanget er ukendt.

I mit arbejde som praktiserende læge støder jeg af og til på familier, hvor kvinder lever under horrible forhold, dog ikke så slemt som beskrevet af Fayza Oum'Hamed. Tilsvarende problemer er også beskrevet af danske forfattere, fx i Elmas Berkes bog *Tavshedens Pris* og i Thomas Vilhelm og Karen Wests bog *Frihedsfeministen*.

Problemstillingen med undertrykte kvinder i indvandrer-miljøer har desværre lidt under to svigt. Venstrefløjens har svigtet. Af angst for at blive slået i hartkorn med højrefløjens har man afstået fra at kritisere urimelige forhold, som man burde kritisere. Man har slået det hen med, at man ikke bør blande sig i andre kulturers levevis og, at også nogle danske kvinder undertrykkes. Det er heldigvis så småt ved at ændre sig. Især i SF og Socialdemokratiet er der ved at indfinde sig en erkendelse af, at noget må gøres. Højrefløjens har ikke længere patent på at tale om dette problem. Dele af kvindesagsbevægelsen har også svigtet og undladt at fokusere på undertrykkelse af indvandrerkvinder.

Man kan ikke sammenligne den undertrykkelse, nogle danske kvinder udsættes for, med det, kvinder som Fayza Oum'Hamed har været udsat for. En etnisk dansk kvinde kan være undertrykt af en voldelig partner, men vil typisk have omgivelsernes sympati og desuden kunne sproget. Når indvandrerkvinder udsættes for undertrykkelse og vold, er familie og svigerfamilie ofte på den voldelige mands side. Kvinden er helt alene i et land, hvor hun evt. ikke kan sproget og ingen kender.

Denne bog er ikke primært islamkritisk. Fayza Oum'Hamed er stadig muslim, og trods nogle kritiske røster har de fleste muslimer støttet hende. Hun læser både i Koranen og Bibelen, accepterer homoseksualitet, sætter pris på Holland og taler hollandsk med sine børn. Hun kommer ikke længere i Marokko og ønsker, at hendes børn frit skal vælge deres livsbane og partner. Hun er stærkt kritisk over for den adfærd,

hendes ekssvigerfamilie udviste både over for hende selv, over for andre mennesker og over for det hollandske samfund. Det er således svært ikke at blive imponeret over Fayzas viljestyrke og menneskelige overskud.

Afslutningsvis vil jeg knytte et par praktiske bemærkninger til oversættelsen: Bogens efterskrift var oprindeligt placeret som prolog, men jeg synes, det passer bedre som efterskrift. Jeg har valgt at bruge betegnelsen Holland i stedet for Nederland, selvom Holland formelt set kun udgør en del af Nederland. Det skyldes, at man på dansk oftest bruger betegnelsen Holland i stedet for Nederland.

Tak til min kone Anita Pedersen samt Susanne Jespersen for korrekturlæsning og til Thomas Vilhelm for støtte og gnidningsløst samarbejde i forbindelse med udgivelsen.

God læselyst.

Henrik Keller, *Frederiksberg d. 10/8 2016.*

1. En berberlandsby

Jeg blev født og voksede op i en forstad til byen Nador, som ligger i det nordlige Marokko. Her lever berbere som én stor, hyggelig familie, hvor alle kender alle, og man altid kan besøge hinanden. Både når der er fest og sorg, deltager hele landsbyen. Vi havde et stort hus med en gigantisk have. Min mor, som elskede dyr, holdt høns, kaniner og får. Jeg kommer af en søskendeflok på 12, 10 piger og to drenge med en streng far og en omsorgsfuld mor, der ofrede sig for mand og børn. Jeg var den tredje yngste i søskendeflokken og fik navnet Fayza, som betyder *vinder* på arabisk. Det var min far, der valgte mit navn.

Min far havde haft en svær opvækst; hans far døde, da far var kun 10 år gammel, og han måtte da overtage rollen som manden i huset. Han blev således tidligt voksen og måtte tjene penge til sin mor, bror og søster. Han påtog sig alt slags arbejde, rejste meget og blev til sidst sygeplejerske på et hospital i en by ikke langt fra vores landsby.

Sammen med min mor forsøgte han så godt som muligt at opdrage sine børn efter berberiske og muslimske normer og værdier. Min far var aldrig religiøs på en ekstrem måde. Han fandt bøn og faste meget vigtig og har gjort sit bedste for at bibringe os børn kendskab til islam, men jeg behøvede ikke at gå med slør. For ham var det helt naturligt, at hans døtre gik pænt klædt, ingen korte kjoler eller stramme bukser, men ellers måtte vi selv bestemme.

Mine forældre mødte hinanden på en lidt speciel måde, idet mænd og kvinder dengang ikke selv måtte vælge deres partner. Det ordnede deres familier. Da min far aftjente værnepligt i hæren, havde han en spansk ven, Simón, som en dag inviterede

min far hjem for at spise. Simóns kone var veninde med min mor, som hun gav sy-lektioner. Da min far trådte ind i huset og så min mor, var han med det samme forelsket. Det var min mor i det skjulte også. Min far var nemlig en flot mand med en muskuløs krop.

Efter at have talt længe med Simón og hans kone om min mor, besluttede min far sig for at vove springet. Et par dage senere opsøgte han min mors familie for at anmode om hendes hånd. Dengang var det ikke almindeligt, at en mand og en kvinde omgikkes hinanden eller blev kærestes. Til sin store skuffelse blev han afvist, fordi han var berber. Min mors familie havde arabisk baggrund, og de stod på fjendtlig fod med berberne. Der herskede en del fordomme om berberiske mænd: De skulle efter sigende være strenge og aggressive og undertrykke deres koner. Min far gik på café for at drukne sin sorg, og der mødte han igen sin Simón.

“Tør dine tårer, min ven. Jeg skal nok sørge for, at hun bliver din.” Det beroligede ikke ligefrem min far. Han tænkte, at Simón nok havde drukket lidt for meget.

Den følgende dag aflagde Simón imidlertid min mors far et besøg, og der lykkedes det ham at overbevise ham om min fars gode karakter. Han ordnede det, så min far og mor kunne blive gift.

Far var ude af sig selv af glæde, men fattede ikke, hvordan det var gået til. Han spurgte Simón: “Hvordan i alverden klarede du det?”

Grinende svarede Simón: “Jeg kender jo din svigerfar lidt. Han har en svaghed for spaniere. Jeg fortalte ham, at du er min ven og faktisk mere spansk end berberisk.”

Der blev lavet en ægteskabskontrakt, og efter en storslået bryllupsfest rejste min mor med til min fars landsby. I landsbyen så alle med skepsis på min mor; hun kom fra en anden by og var desuden af arabisk afstamning. Berbere har mange fordomme om arabiske kvinder: De er for moderne, ubehøvlede

og løstige. Min bedstemor havde foretrukket, at hendes søn havde valgt en kvinde fra landsbyen. Min mor tilpassede sig imidlertid hurtigt og prøvede at gøre alle tilfredse, og således blev hun efterhånden accepteret.

To af mine ni søstre var i mellemtiden blevet gift. Jeg boede stadig hjemme sammen med mine syv andre søstre og to brødre, Omar og Amir, som, så længe jeg kunne huske, havde arbejdet for et el- og gasselskab. Det var gode jobs, som mange af landsbyens mænd kun kunne drømme om. Min far tillod os piger at gå i skole for at videreudanne og udvikle os. Det var i strid med traditionen, hvor det ofte kun var drenge, der blev sendt i skole, mens de fleste piger skulle blive hjemme for at lære at lave mad, sy og gøre rent. Lige så snart en egnet ægteskabskandidat meldte sig, blev de gift. Mine søstre og jeg var altså heldige, og vi var stolte af, at vores far havde sendt os i folkeskole. Han indprentede os dog, at vi skulle gå direkte fra hjemmet til skolen og igen direkte hjem, når skoledagen var slut. Der kunne ikke være tale om at shoppe eller spadserere rundt i byen. Faktisk havde man som pige ikke meget frihed og ingen lejlighed til at komme i kontakt med omverdenen. Vores opvækst var meget beskyttet.

Jeg var en dygtig elev og fik altid gode karakterer, især når det drejede sig om sprog. Jeg kunne især godt lide at skrive digte og stil om alle mulige aktuelle emner. Jeg kan huske, at en af tanterne på min fars side ofte opsøgte mig med sin søn for, at jeg kunne hjælpe ham med lektierne. Min tante havde mange sønner og grinede ofte af min mor, fordi hun havde så mange døtre. Vi levede i en kultur, hvor en dreng var mere værd end en pige. Min tante skammede sig og følte det som en ydmygelse, at hendes søn måtte have hjælp af en pige. Hun gav mig altid slik, og jeg måtte ikke fortælle nogen, at jeg hjalp hendes søn.

På første skoledag i 1992 fik vi til opgave at skrive en stil om en begivenhed, der havde fundet sted i sommerferien. Min

stil handlede om min fars bror, der var død af et astmaanfald. Jeg fik højeste karakter, og lærerinden syntes, stilen var så flot, at hun læste den højt for hele klassen. Noget hun ellers aldrig gjorde. Jeg var ved at revne af stolthed.

Jeg elskede at skrive stil og prøvede altid at leve mig ind i historien. Som regel var jeg tilfreds med resultatet. Mange af de andre piger i skolen var misundelige og spurgte, om jeg ikke kunne lære dem at skrive stil. Jeg svarede: "Jeg ville gerne lære jer det, men jeg ved ikke rigtigt hvordan. Det går helt af sig selv, når jeg får en pen i hånden."

Mine søstre og jeg gjorde os umage, så vores far ikke skulle fortryde, at han havde sendt os i skole. Han fik tit komplimenter fra lærerne. Vi klarede os faktisk ofte bedre end drengene. Om dagen var jeg i skole, og om aftenen sad jeg som regel enten med mine bøger eller foran tv. Tv har altid været vigtigt for mig. Når du vælger de rette programmer, er det en god kilde til information. Dengang var det faktisk min eneste rigtige kontakt med den fri omverden. Vi havde endnu ikke fået parabolantenne, så vi kunne kun se to kanaler, en marokkansk og en algerisk.

Den marokkanske kanal var kunstig og kedelig med evindelige reklamer og endeløse programmer om kongehuset. Med et påtaget smil forsøgte man at bilde befolkningen ind, at alt i landet gik godt; der var ingen problemer eller klager. Mennesker, der kritiserede regeringen eller sagde deres mening, kunne forsvinde sporløst. Ingen vidste, hvad der var sket med dem. Mennesker turde derfor ikke tale frit eller ytre sig politisk. Man løb ingen risiko, ikke engang i sit eget hus. Man sagde, at murene havde ører. Efter min mening var folk nogle bangebukse, der ikke turde sige sandheden.

For at lære noget om omverdenens realiteter, så jeg derfor helst de algeriske programmer. Der turde de godt vise, hvordan terrorister på de mest afskyelige måder torterede og myrdede i islams navn. Så følte jeg en enorm vrede bruse op inden i mig.

Allerhelst så jeg programmer af Ismaïl Jefsah, som i årevis var vært på nyhederne kl. 19. Han nægtede at acceptere, at terrorister skulle have lov til at sværte islams ry og foranstalte blodbad på vegne af en tro, som stræber efter fred. Uden frygt sagde han til millioner af seere: "Den rigtige Jihad består i, at vi ikke lader terrorister få herredømmet over os." Jeg havde stor respekt for den mand og hans udtalelser.

En dag jeg tændte for tv, var det første, jeg så, Ismaïl. Han lå med blottet overkrop på et bord badet i sit eget blod. Terrorister havde opsøgt ham i hans hjem og stukket ham i ryggen med en stor kniv, mens han var ved at bede. Jeg skreg til mine søstre og min mor: "De har slået ham ihjel, de har slået ham ihjel!" Det var som at miste et familiemedlem. Jeg var da 12 år.

Ismaïls plads blev overtaget af sangeren Hasni. Han var elsket for sine rai-sange, der som regel handlede om unges problemer, kærlighed og alkohol. Hasni og en anden rai-sanger, Cheb Khalid, blev truet på livet for at få dem til at stoppe med at synge. Fanatikere syntes, at deres tekster lokkede unge mennesker ind på en forkert vej. Khalid tog truslerne alvorligt og flygtede til Frankrig. En dag, da Hasni ville stige ind i sin bil, blev han skudt ned og dræbt af to terrorister på en scooter.

Jeg var således vidne til, at uskyldige mennesker, som jeg holdt af, blev myrdet, og det gjorde et stort indtryk på mig. Jeg turde knap nok zappe over på algerisk tv bange for, hvad jeg nu ville få at se. Jeg var vred på de arabiske lande og de politikere, der – trods deres magtposition – intet gjorde. Jeg havde altid troet, at når muslimer brugte deres forstand og samarbejdede, kunne de klare ikke alene terroristerne, men hele verden. Åbenbart ønskede de det ikke sådan. Ellers havde de vel gjort det.

Som barn fandt jeg det ubegribeligt, at ingen gjorde en ende på al lidelsen, og jeg gik meget op i uretten og situationen i Algeriet og Palæstina. Disse emner gav ofte inspiration til

mine digte, og tit, når mine søstre morede sig sammen, trak jeg mig tilbage for at skrive. Jeg kunne også finde på at tage to skeer og lade som om, de var mikrofoner. Jeg var journalisten, der stillede spørgsmål, og en af mine søstre agerede en kendt politiker eller fodboldspiller, som jeg interviewede. Det var min favoritleg, og jeg vidste allerede tidligt, hvad jeg ville være, når jeg blev voksen: En god journalist som bragte sandheden og uretten frem. Jeg var overbevist om, at min generation ville være i stand til at få gennemført store forandringer i det marokkanske system og lovgivningen. I hvert fald burde vi kunne tage et lille skridt i den rigtige retning.

Et andet emne, der optog mig, var sundhedsvæsenet i vores landsby. Min far var sygeplejerske på sygehuset, og han fortalte ofte historier derfra. Jeg syntes, det var uretfærdigt, at de rige blev behandlet på gode privathospitaler, mens de, som intet ejede, var henvist til et gammelt, forfaldent, beskidt sygehus med kakerlakker. Lægen og sygeplejersken hjalp dig først, når du havde givet dem et par pengesedler, selvom de fik deres løn fra myndighederne. Ofte sendte de bare mennesker, der ikke havde penge til bestikkelse, hjem for at dø.

Jeg kan stadig huske nabopigen Asmas død. Som 20-årig var hendes nyrefunktion stærkt nedsat, og hun måtte behandles to gange om ugen, hvilket kostede en formue. Hendes familie havde brugt alle sparepengene for at holde hende i live og solgte derefter alt, hvad de ejede: Møbler, smykker, grunden huset lå på. Da familien ikke havde mere at sælge, trådte de andre beboere i landsbyen til og donerede den smule, de kunne undvære. Da de penge var brugt, kunne man kun håbe på et mirakel. Fra lægerne på hospitalet kunne man ikke regne med nogen hjælp.

En nat blev vi vækket af høje skrig og gråd fra Asmas mor. Min mor løb med det samme derhen, og uden at tænke nærmere over det løb jeg efter i pyjamas og på bare tæer. Jeg ignorerede min ældste søsters råb: "Du bliver her!"

I et mørkt rum lå Asma død på gulvet. Hendes mor knugede grædende hendes hånd og blev ved med at kysse hendes hoved, men hun sagde: “Kære Asma, forlad mig ikke. Bliv her, min elskede. Jeg kan ikke leve uden dig.”

Det var slut med pengene, og dermed også med Asmas liv.

Sådan døde mange mennesker, og lægerne løj ofte. En af vores bekendte, Najima, var død under en operation, men fordi lægen endnu ikke havde fået betaling fra de pårørende, ventede de nogle dage med at fortælle, at hun var død. Jeg kan huske, at min mor efter at have besøgt hende på hospitalet sagde: “Det er mærkeligt. Hendes krop er kold, og hendes læber er helt blå. Det virker som om, hun er død.” Selvfølgelig viste det sig, at mor havde ret. En sygeplejerske gik til bekendelse og indrømmede, at Najima allerede var død under operationen. Jeg kunne ikke fatte, at mennesker ville gå så langt for penge, og jeg fik nærmest afsky for penge, fordi de gjorde mennesker umenneskelige.

Mens jeg havde travlt med alverdens elendighed, kom jeg uden at mærke det selv i en elendig situation. Det er svært at sige præcis, hvornår det begyndte—den svære situation, jeg havnede i; hvornår gik det galt med mit liv og hvorfor?

Jeg tror, det hænger sammen med min storebror Omar. Jeg vil ikke give ham skylden, men det hele begyndte med ham, da han fik et forhold til Karima, en kvinde i vores landsby. Han lavede altid aftaler med hende på hemmelige steder og tidspunkter. Ingen måtte vide noget. Hvis de blev afsløret, ville der dagen efter blive sladret om dem i hvert eneste hus i landsbyen. Det ville sikkert være et større problem for Karima end for min bror. Han er en mand, og mænd har nu engang større frihed end kvinder.

Det blev mere og mere seriøst mellem dem, og Omar besluttede at gøre en ende på hemmelighedskræmmeriet ved at gifte sig med Karima. Da hendes familie aldrig ville have accepteret, hvis han kom alene og anmodede om hendes

hånd, måtte mine forældre med. Det var traditionen: Du kommer med dine forældre. Hvis de er døde, tager du andre familiemedlemmer med. Da min familie hørte om Omars planer, blev alle vrede. Omar med den kvinde? Det var en resolut afvisning, der ikke var til diskussion. Karima havde nemlig engang haft et forhold til en anden mand, hvilket talte imod hende. Det sagde man i hvert fald. Om det er sandt, ved jeg ikke. Det var en skandale, syntes min familie. En god muslimsk kvinde bør ikke have noget med en mand at gøre, før de skal giftes. Den, der forbryder sig mod dette, er i en muslims øjne en luder. Sådan en kvinde måtte ikke besudle vores families navn. Den anden begrundelse for afvisningen var, at hendes familie var fra en lavere stand end vores. De to familier ville næppe komme godt ud af det med hinanden. Derfor krævede mine forældre, at Omar øjeblikkeligt afbrød forbindelsen til Karima. Min mor skulle nok finde en ordentlig kone til ham.

Omar kom i en vanskelig situation. Han havde nemlig ikke i sinde at opgive Karima. Han ville ikke rette sig efter regler og traditioner, og det gjorde han mine forældre klart. Han ville gifte sig med Karima, selvom han ikke fik deres tilladelse. Hele familien erklærede Omar krig. Han blev omtalt som en dårlig mand, der stillede familien i et dårligt lys og gav andre mennesker lejlighed til at sladre om os. Heldigvis skete det ikke. Vi vedblev med at have ry som en nydelig og from familie.

Problemerne med Omar ledte imidlertid også til, at der blev vendt op og ned på min tilværelse.